

ТУРИСТИЧКО-РЕКРЕАТИВНИ КОМПЛЕКС “СРЕБРНИ ГРАД” КАО ПРЕДЛОГ ДОПУНЕ ТУРИСТИЧКЕ ПОНУДЕ НОВОГ САДА И ФРУШКЕ ГОРЕ

TOURISTIC RECREATIONAL COMPLEX OF THE «SILVER CITY», AS AN ADDITIONAL PROPOSAL OF THE TOURISTIC OF NOVI SAD AND FRUSKA GORA

Јелисавета Пурић-Самарџија*, *Анђелија Ивков-Џигурски***, *Милана Пантелић***

Примљено: 24.08.2012. | Прихваћено: 25.10.2012.

РЕЗИМЕ: Нови Сад заузима значајно место у области развоја туризма, а како би привукао што већи број како домаћих тако и страних туриста, неопходно је да непрестано проширује своју туристичку понуду и прати жеље и потребе савременог туристе. Тема овог рада је базирана управо на афирмацији и валоризацији једне потпуно нове туристичке понуде на подручју главног града Војводине. Туристичко-рекреативни комплекс „Сребрни град“ биће приказан као потенцијал развоја висококвалитетног туризма у природном окружењу (на обронцима Фрушке горе, у насељу Стари Лединци), надомак градске средине, у којој ће се креирати комплекс високе категорије. Комплекс ће обилovati садржајима и пружиће максималну функционалност, како би посетиоци могли да уживају и у пасивном и у активном одмору. То ће бити комплекс који ће задовољити најразноврсније потребе својих гостију.

Кључне речи: развој туризма, Нови Сад, Фрушка гора, Стари Лединци, заштита природе, одрживи развој, локално становништво

ABSTRACT: Novi Sad has a significant place in the field of tourism development - therefore, in order to attract as high as possible number of domestic and foreign tourists, it is necessary to expand continuously its touristic offer and follow the trend of a contempo-

* Центар за истраживања и студије туризма (ЦТРС), Нови Сад

** Др Анђелија Ивков-Џигурски, ванредни професор, Др Милана Пантелић, доцент, Универзитет у Новом Саду, Природно-математички факултет, Департман за географију, туризам и хотелијерство, Трг Доситеја Обрадовића 3, Нови Сад

rary tourist. The topic of this paper is exactly based on the affirmation and valorization of one completely new touristic offer in the area of Vojvodina's capital. "Touristic recreational complex of the Silver City" will be presented as a possibility of high-quality tourism development in the green environment (on the slopes of Fruska Gora hill, in the village Stari Ledinci), close to urban surrounding where a complex of high category will be created. The complex will abandon in the content and facilities, and will therefore provide maximal functionality, so that the visitors could enjoy both passive and active holiday. This will be a complex that will satisfy the most various need of its guests.

Key words: the development of tourism, Novi Sad, Fruska gora, Stari Ledinci, nature protection, sustainable development, local people

УВОД

Данас, као никада до сада, путовања су постала доступна великом броју људи. Глобализација је донела лакше кретање и већу приступачност свих дестинација. Међутим, глобализација је донела и веће обавезе и учинила је да данашњи човек има све мање слободног времена, услед захтева савременог начина живота. Човек је свакодневно изложен интелектуалним и физичким напрезањима, која су постала неминовност, па чак и нормална појава. Посао и слободно време се стапају, одмори су све краћи, а класични одмори од две до три недеље полако изумиру. Укуси, жеље и потребе туриста све су другачији што утиче на стварање нових трендова у туризму. Стога је неопходно сваки слободан тренутак користити за подизање кондиције, опуштање и спремање за нове изазове. Да би се то драгоценост слободно време искористило на најквалитетнији начин, потребно је скратити време путовања, уколико је то могуће. Због свега тога, по ободима градова или на добрим саобраћајним комуникацијама, ничу места у којима ће се остварити пуна комбинација опуштања са дозираним или надгледаним физичким активностима, које ће подићи и ревитализовати човеков организам. То су места на којима се може спојити активан одмор са упознавањем културно-историјских знаменитости и уживати у нетакнутој природи. Оваква врста кратког одмора постала је туристички императив савременог туристе.

Србија коначно добија своју шансу да се на најбољи могући начин позиционира на туристичкој мапи света, добија шансу да својим неискоришћеним природним и антропогеним туристичким потенцијалима привуче велики број домаћих и иностраних туриста и постане једна од водећих рецептивних земаља Европе. Потребно је сада направити само прави корак у пласирању туристичких производа на тржиште, а Србија управо има ту могућност да креира туристичке производе у складу са најновијим туристичким трендовима.

Тема овог рада је базирана на афирмацији и валоризацији једне потпуно нове туристичке понуде на подручју главног града Војводине, која ће управо пружити све што је потребно једном савременом човеку и стилу урбаног живота. Када је реч о Новом Саду, који заузима значајно место у области развоја туризма, треба ставити акценат на неискоришћеност природних потенцијала Фрушке горе. Циљ рада је да се туристичко-рекреативни комплекс „Сребрни град“, прикаже као по-

тенцијал развоја висококвалитетног туризма у природном окружењу (на обронцима Фрушке горе, у насељу Стари Лединци), надамак градске средине, у којем ће се креирати комплекс високе категорије. Посебан акценат ће бити стављен на приказ функције и изгледа самог комплекса са пратећим садржајима, које треба уклопити у пејзаж, уз посебно поштовање постојећег стања терена, као и уз максимално поштовање заштите животне средине.

ПРИРОДНИ ПОТЕНЦИЈАЛ ФРУШКЕ ГОРЕ

Фрушка гора је планина дужине 78 km, ширине 12,5 km и површине око 500 km². Својим положајем представља ниски планински лук који повезује славонске и шумадијске планине. Хидрографски посматрано, у ширем смислу, смештена је између Дунава на северу и истоку и Саве на југу (Ромелић, Ђурчић, 2001).

Фрушкогорска област у односу на претходне просторне планове данас обухвата 56 насеља и 9 општина, што је 16 насеља више (Бешка, Крчедин, Марадик, Сланкаменачки Виногради, Нови Сланкамен, Велика Ремета, Павловци, Стејановци, Чалма, Бачинци, Бингула, Гибарац, Кукујевци, Бикић До, Шид и насеље Стари Лединци, које се први пут појављује као самостално насеље у попису 2003) и једна општина више – Рума (Ђурђевић, 2003).

Непосредан терен Националног парка „Фрушка гора“ окружен је заштитном зonom од око 48.000 ha (29%). Површина је добијена на основу идентификације парцела са катастарским општинама. Постојећа граница Националног парка утврђена је Законом о националним парковима из 1993. године. Око 95% његове површине представљају шумски комплекси, а преостали део су пољопривредне површине.

Туристичко-географски положај Фрушке горе може се оценити као повољан, јер је ова планина укључена у сложен систем саобраћајница разних категорија и квалитета. Налази се у густо насељеном простору у којем је већи број урбаних агломерација, због чега у структури туристичког промета највећи удео имају излетничка кретања. Повољност туристичког положаја Фрушке горе огледа се у чињеници да се на 80 km удаљености од Фрушке горе налази Београд, највећи емитивни центар Србије. Још повољнији положај Фрушка гора има у односу на Нови Сад од кога је удаљена свега 10 km и који се налази у зони дневних туристичких кретања. Осим поменутих градова који се налазе у зони дневних и викенд кретања треба споменути: Руму, Шабац, Сремску Митровицу, Бачку Паланку и Зрењанин (Станков, 1994).

Северна граница Фрушке горе је одређена алувијаном равни Дунава. Јужна граница пружа се приближно линијом која везује Шид, Ердвик, Бигнгулу, Дивош, Гргуревце, Бешеново, Ириг, Крчедин, Нови и Стари Сланкамен. На истоку Фрушка гора се пружа до Старог Сланкамена, а на западу до стрмог одсека Телек на линији Шид–Шаренград (Обрадовић, 2005).

Фрушка гора представља посебну природну целину са специфичном геологијом, рељефом, хидрографијом и другим вредностима. Све то, као и особеност климатских прилика, условило је специфичан живи свет, који је привлачио бројне истраживаче који су проучавали њене геолошке, палеонтолошке и геоморфолошке

ке облике и појаве, као и богату и разноврсну флору и фауну. Посматрана у Панонском басену, по неким геоморфолозима, ова планина, у ширем смислу, представља ниски планински лук који повезује славонске и шумадијске планине иако су оне различитог правца. Она представља најдоминантнију орографску целину Војводине и најизразитији морфоструктурни елемент у рељефу северног Срема. Фрушкогорска планинска маса има сочиваст облик, првца пружања запад–исток, дужине 80 km. По критеријуму надморске висине Фрушка гора спада у релативно ниске планине, пошто једва прелази 500 m надморске висине (Ромелић, Ђурчић, 2001). Простор Фрушке горе се налази у зони умерено-континенталне климе панонског типа. Међутим, клима Фрушке горе се значајно разликује од типично степски континенталних климатских услова, са хладним зимама и топлим и сушним летима, карактеристичних за околни простор (Давидов и други, 2008).

Природне карактеристике на простору Фрушке горе, које се могу туристички валоризовати, представљају основу за развој туризма на овом простору. Анализирајући природне услове, као и начин и обим њиховог коришћења, дошло се до општих претпоставки о условима које простор пружа за коришћење, као и о могућностима његовог бољег и сврсисходнијег искоришћења у будућности (Група аутора, 2001).

ОПИС И КЛАСИФИКАЦИЈА ЛОКАЦИЈЕ ПРОЈЕКТА

„Стари Лединци, место подунавског дела Срема, а при том дубоко усађено у једину војвођанску планину, у својој бурној прошлости увек је становништву које га је насељавало, захваљујући благородним природно-географским факторима, даривало богат живот. Тадашња, надалеко чувена виноградарска производња, са посебним ефектима израженим у изваредном квалитету вина, ово место је обдарила епитетом „Мала Америка“.

Проклетство четвороструког уништења и вечитог поновног оживљавања места, попут феникса, захваљујући магнетизму природних потенцијала, одредило је поновно настањивање и данашњи изглед места“ (Туристички водич – Кроз Старе Лединце).

Стари Лединци имају статус приградског насеља (донешен Уредбом Владе Републике Србије 1998. године). Приградска насеља се налазе у близини већих градова и већи део њихових функција гравитира ка њима. Тачан датум када су Лединци подигнути на садашњем месту, није могуће утврдити. Зна се само да први званични попис села датира из 1702. године (Група аутора, 1994). Насеље има издужени облик на који је утицао ток Каменарског потока. Код спољашње физиономије насеља, изражено је хоризонтално пружање, куће су ниске, прилагођене брдско-планинској конфигурацији терена и вијугавој поточној долини. Рељеф делује као веома снажна детерминанта, те планина намеће линеарну структуру насеља са две или чак три паралелене улице (Ђурчић, 2001).

У Старим Лединцима, на обронцима Фрушке горе, у општини Петроварадин на само 11 km од Новог Сада, у непосредној близини Дунава, на земљишту повр-

шине од око 2 ha (на потезу „Бубања“), постоје услови за изградњу туристичко-рекреативног комплекса под називом “Сребрни град”. Потпуно нови пројекат који ће употпунити туристичку понуду не само Новог Сада, већ и читаве Србије, представљаће један квалитетан мултисадржајни комплекс. Повећан географски положај самог комплекса, нетакнута природа која га окружује и садржаји који су предвиђени пружиће врхунску услугу сваком ко одлучи да своје слободне тренутке проведе далеко од градске гужве и свакодневице.

Комплекс ће обилovati садржајима и пружиће максималну функционалност, како би посетиоци могли да уживају и у пасивном и у активном одмору. То ће бити комплекс који ће задовољити најразноврсније потребе својих гостију.

Туристичко-рекреативни комплекс „Сребрни град“ у својој понуди имаће различите врсте одмора. У зависности од афинитета посетиоци могу изабрати неки од следећих пакета: полудневни или једнодневни излет, породичан или романтичан викенд, пословни састанак или ручак, конгрес или семинар. Посебна погодност намењена предузећима биће компанијске обуке и дружења, као и могућност организације свих видова промоција и прослава.

Туристичко-рекреативни комплекс „Сребрни град“ ће у свом саставу имати и најмодернији спа и велнес центар. Осећати се добро постао је тренд данашњег доба, а за то су неопходна два основна елемента – вода и ваздух. Уколико се пак посетиоци одлуче да мало активније проведу слободно време, у шетњи природом или бављењу спортом, неће остати ускраћени ни за овај ужитак. “Сребрни град” ће уједно бити и највећа креативна радионица за децу. Поред играња, забаве уз адекватну анимацију за малишане и надзор стручног особља, пажљиво ће бити бирани и осмишљени едукативни садржаји и радионице за децу до 13 година.

Поред валоризације самог комплекса, идеја пројекта је да се уједно потенцира развој насеља Лединци и укључивање локалног становништва у реализацију целокупног развоја туристичко-рекреативног комплекса „Сребрни Град“.

Поред тога што би изградњом туристичко-рекреативног комплекса „Сребрни град“ директно било омогућено отварање нових радних места за домицилно становништво, акценат би био стављен и на организацију разних радионица, где би становништво било у могућности да посетиоцима промовише и продаје своје производе, учи их старим занатима, кувању традиционалних српских јела, печењу ракије, прављењу вина итд.

С обзиром да ће се туристичко-рекреативног комплекс „Сребрни град“ налазити на обронцима Националног парка „Фрушка гора“, велика пажња биће посвећена одрживом коришћењу природних ресурса уз заштиту животне средине.

РАЗВОЈ ТУРИСТИЧКОГ ПРОИЗВОДА И КОНЦЕПТ УПОТРЕБЕ ПРОСТОРА

Туризам је својеврсна веза између урбаних и индустријских центара и регија, и простора изворне или добро очуване природе, коју на посебан начин оплемењују културно-историјски споменици, манифестације, смештајни и спортско-ре-

креативни објекти. У циљу проширења туристичке понуде Новог Сада и Фрушке горе, па и читаве Србије предлаже се изградња туристичко-рекреативног комплекса „Сребрни град“.

Основа за развој комплекса

Чињеница да је ова локација довољно близу Новог Сада и да има релативно обезбеђен брз приступ, а довољно далеко да обезбеди мир од свакодневне градске гужве, ова локација испуњава све елементе потребне за организацију савременог, руралног, спортско-рекреативног комплекса.

Туристичко-рекреативни комплекс „Сребрни град“ представљаће комбинацију три елемента:

- Атрактивност амбијента (природно окружење)
- Услуге смештаја, хране и пића
- Активности у оквиру комплекса

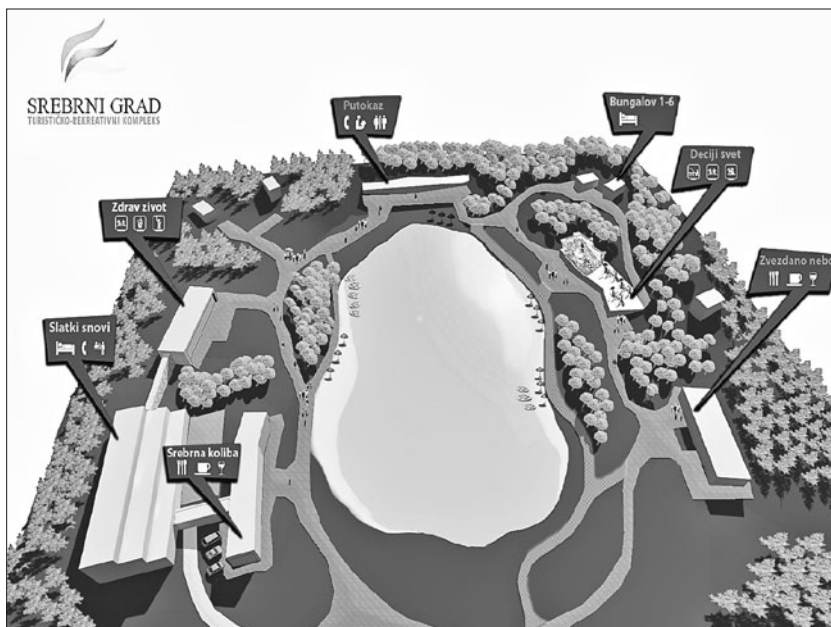
Туристичко-рекреативни комплекс „Сребрни град“ са свим својим садржанима и функцијама, омогућио би активан или пасиван одмор у природи за различите групе посетилаца. Најразличитије услуге, на високом нивоу, комплекс би пружао током целе године. Повезаност саме локације комплекса са околним насељима и Новим Садам, на основу постојеће градске аутобуске линије, омогућио би једноставан (и мање загађујући) долазак посетилаца.

План развоја комплекса

Туристичко-рекреативни комплекс „Сребрни град“, као јединствен, мултифункционални комплекс високог нивоа, који ће понудити низ активности за одмор и рекреацију, биће изграђен на начин који је концептуално, естетски, функционално и еколошки у складу са природним лепотама и еколошким богатством Старих Лединаца. Изградња овог комплекса чији ће објекти бити усклађени са локацијом, а уз истовремену понуду широког дијапазона рекреативних активности, представљаће модел одрживог развоја високог нивоа. Комплекс ће бити пример у којем природно окружење и објекти за одмор коегзистирају и допуњавају се. План је да изградња и развој целог комплекса буду у складу са највећим међународним стандардима, тако да садашње и будуће генерације уживају у овом јединственом пределу на обронцима Фрушке горе.

Концепт употребе комплекса

Туристичко-рекреативни комплекс „Сребрни град“ састојао би се из шест тематских делова који би били распоређени по читавом простору предвиђеног терена за градњу. Сваки део би представљао шест различитих објеката по намени и функцији простора, омогућавајући максималну разноликост својим посетиоцима. Сасвим посебан квалитет и осећај током боравка пружало би многобројно листопадно дрвеће које би полукружно уоквиривало читав комплекс.

Слика 1. Концептуални предлог изгледа туристичко-рекреативног комплекса "Сребрни Град"

Figure 1. Conceptual proposal looks of holiday recreation complex "Srebrni Grad"

Централно место у „Сребрном граду“ заузимало би мало језеро од којег би се даље ширило неколико канала који би у зависности од конфигурације терена представљали водопаде и поточиће. Свих шест делова ће кривудаим стазицама, дрвеним мостићима и степеницама бити повезано како са језером, тако и међусобно. Тиме ће се омогућити динамика кретања у мирном окриљу природе. Сви делови комплекса биће изграђени у виду двоетажних објеката у комбинацији камена, стакла и дрвета у складу са природним окружењем.

Испред улаза у комплекс биће направљен паркинг за око тридесетак возила, али, с обзиром да ће сам комплекс бити удаљен од центра Старих Лединаца око 300 m, циљ је да на изграђеном паркингу поред пута (већ постојећи паркинг преко пута цркве Пренос моштију Св. Николаја) већина посетилаца остави свој аутомобил и настави пешке до самог комплекса.

На самом улазу у „Сребрни град“ посетиоци ће имати могућност да се помоћу најсавременије технологије упознају са садржајима комплекса. Наиме, реч је о тзв. интерактивном излогу. То је екран величине 120x90 cm, на коме се једноставним додиром екрана (touchscreen) долази до релевантних информација подељених у категорије. Додиром на изабрано поље отвара се текстуална, звучна и визуелна информација о конкретном предмету интересовања. Брзо и лако коришћење омогућиће посетиоцима да се веома брзо упознају појединачно са свим деловима комплекса и њиховим садржајима, као и са актуелностима и акцијама у оквиру „Сребрног града“.

ТЕМАТСКЕ ЦЕЛИНЕ ТУРИСТИЧКО-РЕКРЕАТИВНОГ КОМПЛЕКСА "СРЕБРНИ ГРАД"

Шест делова комплекса чиниће следеће тематске целине:

- „Слајки снови“ – представљаће целину намењену за смештај посетилаца
- „Сребрна колиба“ – ресторан и кафе-бар
- „Здрав животи“ – у овом делу посетиоцима би била омогућена потпуна ревитализација физичког и менталног система
- „Путоказ“ – део под овим називом представљао би конгресну салу
- „Звездано небо“ – био би објекат мултифункционалне намене за одржавање разних анимацијских програма, тематских вечери, промоција, прослава
- „Дечији свети“ – представљаће специјални део намењен деци.

1 део комплекса „Слатки снови“

Део комплекса под називом „Слатки снови“ представљаће идеално место за оне који желе смештај у природном амбијенту, док уживају у предностима луксузног објекта са највишим квалитетом услуга. Смештајне капацитете чиниће један пансионски објекат и шест бунгалова.

Сви објекти ће бити изграђени на два нивоа (комбинација камен, стакло и дрво) и спољашњим изгледом са осталим деловима комплекса чиниће једну архитектонску целину, која ће се уклапати у природно окружење.

У склопу пансионског објекта налазиће се рецепција, петнаест соба и два апартмана. Све собе на првом нивоу биће двокреветне (са могућношћу убацивања помоћног лежаја), дизајниране у најмодернијем стилу и са свим пратећим погодностима које задовољавају највише светске стандарде у хотелској индустрији. Свака соба ће имати директну телефонску линију, бежичну интернет конекцију, сателитску телевизију, сеф, мини бар, клима уређај...), уз савремена пространа купатила и терасе са лепим погледом на околину. Два луксузно опремљена апартмана налазиће са на другом нивоу објекта и у свом саставу имаће велики дневни боравак са панорамским погледом (један цео зид биће у стаклу) и камином, мини кухињу, собу, терасу и купатило са ђакузи кадом.

Шест бунгалова биће распоређено по читавој површини комплекса и нудиће све погодности за пријатан породични одмор или боравак пословних гостију. Бунгалови ће такође бити изграђени на два нивоа. Имаће у приземљу пространи дневни боравак, комплетно опремљену кухињу, купатило и излазак на велику терасу. На другом нивоу биће две спаваће собе капацитета од 4 до 6 лежајева.

Различита конфигурација терена утицаће да објекти буду изграђени на различитим висинама. Тако ће стакленим бешчујним лифтом бити омогућена комуникација између дела „Слатки снови“ и дела „Сребрна колиба“ (ресторан и кафе-бар) који ће се налазити нешто ниже у односу на пансионски објекат.

Поред стандардних услуга смешатаја на бази ноћења са доручком, полупансиона и пуног пансиона (доручак, ручак и вечера), били би понуђени и различити викенд пакети за потенцијалне госте.

Сви викенд пакети подразумевају боравак од петка до недеље на бази полупансиона (доручак и вечера), а зависно од одабира пакета у склопу понуде ће се налазити одређене услуге.

Могуће ће бити одлучити се за један од следећа четири пакета:

- Антистрес пакет
- Релакс викенд
- Авантуристички пакет
- Романтични викенд за двоје.

II део комплекса „Сребрна колиба“

У оквиру богате понуде коју ће туристичко-рекреативни комплекс „Сребрни град“ нудити својим гостима, налазиће се и део под називом “Сребрна колиба“, оригинално место са кухињом и условима за предах преко дана, као и за забаву у вечерњим сатима. Ресторан ће бити на два нивоа, имаће велику стаклену башту, капацитета око 100 места и уз машту првокласних куvara нудиће најразноврсније домаће и интернационалне специјалитете. Посебан сегмент у ресторану биће посвећен промоцији и припремању споре хране (slow food).

„Slow food“ је међународни покрет настао у Италији 1986. године, као реакција на све раширенију појаву продавница “брзе” хране и негативних фактора таквог начина прехране. Филозофија покрета негује приступ спорог уживања у јелу, очувању локалне гастрономске традиције и поштовању биодиверзитета. Ова иницијатива данас броји више од 80.000 чланова у преко 100 земаља (www.slowfood.it).

III део комплекса „Здрав живот“

Прикупљање нове енергије по могућности треба да буде спој угодног, корисног, али и забавног, нечег посебног, незаборавног. Последњих десетак година „Wellness & Spa“ центри постају места на којима човек успева да задовољи све своје потребе, јер они укључују широку понуду масажа, сауна као и бројне програме који имају за циљ опуштање, уживање и одмор од све убрзанијег савременог начина живота.

Туристичко-рекреативни комплекс „Сребрни град“ скратиће потрагу сваког човека за својом оазом мира, јер управо у склопу комплекса налазиће се део под називом „Здрав животи“. У овом делу посетиоцима биће омогућена потпуна ревитализација физичког и менталног система захваљујући најсавременијем центру здравља, лепоте и релаксације. Приступ велнес и спа центра у делу „Здрав живот“ темељи се на разумевању клијентове духовне, емоционалне, социјалне, физичке и интелектуалне структуре. Уз љубазно и стручно особље у модерно дизајнираном простору центра, наћи ће се широка палета услуга и третмана чије су технике и стилови под једнаким утицајем истока и запада. Права оаза за опуштање, која се фокусира на дубоку релаксацију, источњачке технике и пакете за двоје.

У оквиру дела „Здрав живот“ посетиоцима ће бити омогућено бављење бројним спортским активностима које могу да се одвијају у природи: пешачке стазе,

трим стазе, изнајмљивање бициклова, одбојка, мали фудбал, кошарка, стони тенис, paintball, велики шах у природи.

IV део комплекса „Путоказ“

Потреба за стручним усавршавањем, презентацијама и промоцијама производа и услуга, разменама искустава, мишљења и запажања непрестано расте и постаје неопходност у савременим условима привређивања. Самим тим, потреба за проналажењем одговарајућих локација и простора за одржавање таквих догађаја перманентно расте. На то указује и све већи значај конгресног туризма, како у свету тако и код нас.

Туристичко-рекреативни комплекс „Сребрни град“, у жељи да својим потенцијалним корисницима омогући да и посао буде уживање, у склопу комплекса имаће и целину под називом „Путоказ“. Ову целину чинила би конгресна сала површине 150 m² која би примала до 50 учесника. Целина „Путоказ“ представљала би мултифункционални објекат који би својим корисницима могао да понуди:

- конференције за фирме
- мање конгресе
- салу за одржавање презентација, обука, конференција, састанака, промоција
- одржавање прес конференција
- посебну просторију за потписивање важних пословних уговора
- комплетну опрему – лаптоп, видео-бим, пројектор, flip chart, интернет, факс, телефон, скенер, копир машину
- комплетну услугу хране и пића
- угодан простор за релаксацију током пауза
- све остале услуге у складу са захтевом клијената.

V део комплекса „Звездано небо“

Бити на одмору значи имати времена за себе и утрошити га онако како нам се највише свиђа: од мирног одмора и уживања у прелепој природи до забаве и активности. Део комплекса „Звездано небо“ биће намењен свима који желе да се разоноде током дана, а увече незаборавно проведу у разноврсном анимацијском програму. Вишенаменска функција објекта површине од око 200 m² понудиће низ разноврсних садржаја током целе године.

У објекату „Звездано небо“ биће могуће организовати:

- Дневне креативне програме (радионице)
- Курсеве језика, плеса, едукативне програме за одрасле
- Вечерње анимацијске програме
- Свирке
- Разне догађаје по жељи клијента

VI део комплекса „Дечији свет“

Данас, готово да нема родитеља који се бар једном нису нашли у ситуацији да морају да раде дуже него што би требало, непланирано да оду на кратак пословни пут или су пак пожелели да оду у куповину, код фризера, на вечеру са пријатељима, а да баш у том тренутку немају коме оставити дете на чување. У тим тренуцима сви њихови планови падају у воду, а таква ситуација се најчешће решава „жртвовањем“ једног од родитеља.

Специјалан део у склопу туристичко-рекреативног комплекса „Сребрни град“ биће посвећен најмлађима. Овај део комплекса под називом „Дечији свет“ у складу са најновијим трендовима забаве понудиће свим клинцима и клинцезама пут у један нови чаробни свет. То неће бити класична играоница у којој деца могу само да се играју, већ прави креативни и едукативни центар за децу. Бригу о деци водили би дипломирани васпитачи, а у зависности од концепта рада и узраста деце и многи други. Планирано је да овај део задовољи потребе деце од 1 до 13 година и да сваки узраст има адекватно осмишљен програм.

ТУРИСТИЧКА ПРОМОЦИЈА

У туризму се под појмом „производ“ мисли на доживљај који се ствара комбинацијом различитих производа и услуга. Данас се туристичке дестинације суочавају с новим и све већим бројем маркетиншких изазова који произлазе из промена у понашању туриста и промена услова у окружењу. Како би се одговорило на те промене као и на све захтевније конкурентско окружење, потребне су стратегије. Један од важнијих делова сваке стратегије за развој новог туристичког производа је свакако промоција. Промоција ће омогућити представљање свих потребних информација о туристичком производу и начинима како до њега може да се дође. Основни циљ промоције је постизање што веће продаје туристичког производа, као и давање подршке пласману и позиционирању производа на туристичком тржишту.

Представљање понуде читавог комплекса и садржаја боравка биће креиран према потенцијалним туристима. С обзиром на близину Новог Сада, туристичко-рекреативни комплекс „Сребрни град“ ће своју туристичку функцију преваходно заснивати на рекреативно-излетничком туризму.

Рекреативно-излетничке токове чине домаћи туристи, претежно са новосадског подручја. Њима се морају понудити брошуре, леци, билборди по граду, где су излетничко-рекреативни садржаји набројани и објашњени на професионалан начин. Важно је повезати се са манифестацијама спортско-рекреативног садржаја у околини (планински бициклизам и други еко-спортони, Фрушкогорски маратон, бербе грожђа...), али и створити сопствену везу са традицијом и фолклором. Рекламирање је могуће и пожељно преко средстава информисања (нарочито телевизије и радија). У ту сврху је могуће организовати студијски боравак новинарима редакција које се баве туризмом, екологијом, спортом.

Осим излетничког туризма, у складу са садржајима комплекса (смештајни објекти, веленес центар и објекат намењен искључиво деци, са могућношћу ноћења) целокупна понуда биће понуђена како туристима из осталих делова Србије, тако и страним туристима. Најбољи вид промоције је формирање веб-сајта туристичко-рекреативног комплекса „Сребрни град“. Сајт би омогућио коплетно упознавање са регијом, Националним парком „Фрушка гора“, местом Стари Лединци и детаљно објашњеном понудом свих делова комплекса. Поред основних информација, сајт би се редовно ажурирао и представљао понуду везану за нове догађаје, акције, скупове како у склопу самог комплекса, тако и његове околине. У циљу што боље промоције осмишљена би била презентација понуде комплекса на компакт-диску и путем неколико врста водича, брошура, који приказују богатство садржаја на немачком, италијанском и енглеском језику. Уз професионално осмишљен маркетинг, преко туристичких асоцијација или самоиницијативно, комплекс „Сребрни град“ представиће се и на иностраним сајмовима туризма.

Од велике важности је квалитетом се изборити за место у специјализованим брошурама водећих туристичких организација и светских туристичких агенција. Такође је важно успоставити сарадњу са неком од водећих туристичких агенција на домаћем тржишту.

Овако планираним маркетингом остварио би се брз долазак до потенцијалних посетилаца, који ће своје задовољство у пријатном окружењу и уз богат садржај туристичко-рекреативног комплекса „Сребрни град“ пренети на све оне који до тада нису посетили ову прелепу оазу на обронцима Фрушке горе.

РЕЗУЛТАТИ АНКЕТНОГ ИСТРАЖИВАЊА

За потребе рада реализовано је анкетно истраживање, које је за циљ имало да утврди ставове становника Старих Лединаца о тренутном стању, будућој туристичкој валоризацији њиховог места, као и о могућности укључивања локалног становништва у реализацију пројекта „Сребрни град“. Истраживање је било теренског типа, а подаци су прикупљени путем интервјуа „лицем у лице“, па су се поред конкретних одговора на постављена питања, могле добити информације и о ширем размишљању самих становника о будућем туристичком развоју насеља Стари Лединци. Анкетирано је 30 испитаника који су дали одговоре на 14 питања.

Анализа првог дела анкете даје опште податке о становницима Старих Лединаца. Према добијеним подацима може се закључити да је највећи број испитаника старости од 26 до 40 година. Овај сегмент је важан да би се утврдило има ли могућности да релативно младо становништво допринесе туристичком развоју Старих Лединаца.

На питање о *стручној сфери* 100 % испитаника је одговорило да имају завршену средњу школу, а на питање које се односило на *занимање*, 90% испитаника је одговорило да је запослено. Сви испитаници су са 100% одговорили да сматрају да Стари Лединци имају потенцијал за развој туризма. Међутим, већина испитаника туристички развој насеља види само на основу већ постојећег Лединачког језера.

Сви испитаници су једногласно одговорили да је основни приоритет за локалну заједницу, па и даљи развој туризма, улагање у изградњу канализације, за коју кажу да им је најпотребнија, с обзиром да су у претходном периоду завршени радови на водоснабдевању, електрификацији, обнови и изградњи путева.

Мишљења испитаника су релативно подељена када је реч о томе шта би највише допринело развоју њиховог места, али ипак највећи број одговора се односио на изградњу туристичких капацитета, потом стварање нових радних места, изградњу инфраструктуре.

Анализом одговора на питања да ли би подржали изградњу новог туристичког комплекса и да ли би били задовољни када би се исти изградио, долази се до закључка да су сви испитаници позитивно оријентисани ка развоју туризма у њиховом месту.

Око 70% испитаника сматра да би лично могли допринети развоју будућег комплекса „Сребрни град“, где су многи имали чак и конкретне предлоге и многи од њих већ унапред виде свој економски просперитет у туризму, док је 30% испитаника одговорило са не.

На питање *Да ли бисте се бавили производњом здраве хране за употребе туристичко-рекреативног комплекса „Сребрни град“?*, 60% испитаника је одговорило са не (не виде себе у томе или нису довољно информисани шта би тачно производња здраве хране подразумевала), док се 40% испитаника (претежно старије старосне доби) одлучило за позитиван одговор и радо би кренуло у производњу органске хране.

На крају анализе анкете може се извести закључак да су становници Старих Лединаца веома позитивни и отворени људи, спремни да колико могу допринесу валоризацији свог места, јер су свесни да природно и културно богатство које их окружује треба пласирати осталим становницима како наше земље, тако и страним туристима. Међутим, неће дозволити изградњу неодрживих капацитета, који би угрожавали њихову средину и свакодневни мир једног наизглед обичног насеља на обронцима Фрушке горе.

ЗАКЉУЧАК

Туристичко-рекреативни комплекс „Сребрни град“ би одговарајућим квалитетом туристичке понуде, одговорио на потражњу туристичког тржишта. Изградњом овог комплекса проширила би се не само понуда овог фрушкогорског места, већ читавог друштва, а првенствено града Новог Сада, чијој заједници ово место припада и Покрајине, којој атрактивност Старих Лединаца, употпуњује туристичку понуду Фрушке горе и туристичку понуду Војводине. Овај интересни аспект, Покрајина је недвосмислено уважила усвајањем законског акта планске пројекције до 2022 – Просторног плана Фрушке горе.

У оквиру туристичко-рекреативног комплекса „Сребрни град“ максимално би био искоришћен и спојен стилизован начин уређења који данас нуди пејзажна архитектура, природни материјали као што су камен, стакло и дрво (намењени за изградњу појединих архитектонских елемената комплекса), те потребе и интересе

совања модерног човека који жели да предахне од стресног темпа и напетости којима је изложен у свом урбаном окружењу. Такође, овде ће свој мир и могућност за краћи или дужи одмор моћи да нађу они који не могу или не желе свој одмор да проводе у неком познатом летовалишту, бањи или планини, као и они који воле да буду окружени природном, али естетски и архитектонски усклађеном хармонијом простора, која их подсећа на комфор и стил живота модерног света.

Трансформација места Стари Лединци у туристичку одредницу утицаће на то да управо оно постане велико туристичко тржиште. Реализацијом овог пројекта, са већ познатим туристичким локалитетом Лединачко језеро, и нешто мање познатим локалитетом, копом Кишњева глава (тренутно оба копа у фази рекултивације) оствариће се позитивни економски ефекти за локалну заједницу. Једноставно речено, туристичко-рекреативни комплекс „Сребрни град“ имао би све што је неопходно за уживање у савременом стилу живота, али ипак далеко од града, у природном окружењу, био би доступан свим људима и прилагођен различитим укусима и потребама.

ЛИТЕРАТУРА И ИЗВОРИ

- Богдановић, Ж., Бугарски, Д., Царић, Н. (1994): *Нови Сад III, Географска монографија*. Природно-математички факултет, Департман за географију, туризам и хотелијерство, Нови Сад.
- Видић, Н. (2007): *Специфичне туристичке вредности Фрушке гора и њихово функционално активирање*. Српско географско друштво, Београд
- Група аутора (2001): *Програм развоја туристичких активности на локалитетима Лединачког језера и околине*. Лединачко језеро ДОО, Нови Сад.
- Давидов, Д. и др. (2008): *Фрушка гора*. Завод за уџбенике, Београд.
- Кроз Старе Лединце, туристички водич* (2008).
- Ђурчић, С., Ђурђевић, Б., Царић, Н. (1990): *Нови Сад II, Друштвена географија*. Природно-математички факултет, Департман за географију, туризам и хотелијерство, Нови Сад.
- Обрадовић, С. (2005): *Туристичка валоризација националне парке „Фрушка гора“ и одрживи развој*. Магистарски рад, Природно-математички факултет, Департман за географију, туризам и хотелијерство, Нови Сад.
- Пурић, Ј. (2009): *Туристичко-рекреативни комплекс Сребрни град, као предлој дојуне туристичке јонуде Новој Сада*. Дипломски рад, Природно-математички факултет, Департман за географију, туризам и хотелијерство, Нови Сад.
- Ромелић, Ј., Ђурчић, Н. (2001): *Туристичка географија Срдије*. Природно-математички факултет, Институт за географију, Нови Сад.
- Станков, Б. (1994): *Културно-историјске вредности као основа развоја туризма на Фрушкој гори*. Дипломски рад, Природно-математички факултет, Институт за географију, Нови Сад
- Ђурђевић, Б. (2003): *Демографски раст фрушкогорске области. Зборник радова Деларманана за географију, туризам и хотелијерство*, бр. 32, стр. 61-74.
- www.slowfood.it